

Литвін Х.О., Поліщук Т.В., Князюк О.В., Шевчук О.А.
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського
Вінницький національний аграрний університет

ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ, НОРМИ ТА ГЛИБИНИ СІВБИ

Яра пшениця висівається як страхова культура озимої пшениці, має високі харчові і кормові якості. В зерні вміст білку-15-17%, значна кількість вітамінів, а також кормову цінність мають полова і солома, особливо безостих її сортів [1]. Яра пшениця потребує удосконалення елементів технології вирощування, які забезпечують оптимальний ріст і розвиток рослин. Отримати швидкі, дружні та вирівнянні сходи можна за оптимальних строків, норми та глибини сівби [2-5]. Дослідження проводились в 2017-2018 рр. Ґрунт ділянки – чорнозем опідзолений середньо суглинковий. Вивчали строки сівби: 1.04, 5.04, 10.04, 15.04, 20.04 сорту ярої пшениці Миронівська яра. Норма висіву складала – 200, 250, 300 нас. / м².

В результаті досліджень проведено оцінку впливу строків сівби на польову схожість ярої пшениці. Встановлено, що показники польової схожості при строках його сівби 10.04, 15.04 та 20.04 були вищими порівняно до польової схожості строків сівби 1.04 та 5.04 на 2-3 % (табл.1). Пояснити дану закономірність можна сприятливим температурним режимом, так як за пізніх строків сівби вищі температури стимулюють насіння до швидкого проростання та дружній появі сходів.

Важливим показником є і збереженість рослин упродовж року. Проведені нами дослідження показують, що найкраща їх збереженість була за строку сівби 1.04 і норми висіву 200 нас./м² – 94,6 %, а найнижча – за строку сівби 20.04 і норми висіву 300 нас./ м² – 86,4 % (табл. 2). Значно нижчою збереженість рослин була за останнього строку сівби (25.04.). Причиною цього є те, що посіви пізніх строків більше уражуються хворобами та пошкоджуються шкідниками.

Таблиця 1

Польова схожість пшениці ярої залежно від строків сівби та норми висіву, %

Строк сівби	Норма висіву, нас. / м ²		
	200	250	300
1.04	92,4	90,4	90,1
5.04	91,2	90,8	91,4
10.04	93,1	91,6	93,8
15.04	93,5	93,2	93,5
20.04	94,5	93,9	94,9

Норма висіву насіння теж впливала на збереженість рослин. Найкращі показники збереженості рослин відмічено за норми висіву 200 нас./м² за всіх строків сівби (табл. 2).

Таблиця 2

Збереженість рослин ярої пшениці залежно від впливу строків сівби та норм висіву, %

Строк сівби	Норма висіву, нас. / м ²		
	200	250	300
1.04	94,6	93,9	92,5
5.04	94,1	93,2	92,4
10.04	91,8	91,4	89,6
15.04	91,3	90,1	89,2
20.04	89,4	89,0	86,4

В той же час спостерігається істотне зменшення показники збереженості рослин зі збільшення норми висіву насіння до 250 та 300 нас./м². Дану закономірність можна пояснити тим, що збільшення норм висіву насіння призводить до посилення конкуренції між рослинами. Також, більш загущенні посіви схильні до вилягання та сильніше уражуються хворобами.

Польова схожість насіння залежить і від глибини загорання насіння. Встановлено, що оптимальною глибиною загорання насіння пшениці є 4 см. так як на ділянках дослідів отримали схожість 86,4-87,9%. За мілкої сівби пшениці ярої на глибину до 4 см польова схожість насіння була на рівні 84,6-83,2%. Із збільшенням глибини сівби до 8 см польова схожість насіння знижувалась до 81,0-78,4%.

Таким чином, строки сівби пшениці ярої впливали на польову схожість. За ранніх строків сівби (1.04-5.04) польова схожість була дещо нижчою порівняно до показників більш пізніх строків сівби (15.04-20.04). Рослини, що розвивалися в посівах за сівби 1.04 та 5.04 характеризувались найкращою збереженістю, а найнижчі показники збереженості встановлені за строку сівби 20.04. При збільшенні норми висіву насіння пшениці показник збереженості рослин знижувався. Найкраще загортати насіння пшениці ярої – на глибину 4см, а більш глибоке загортання є необхідним при сухому шарі ґрунту.

Список використаних джерел:

1. Гораш О.С. Польова схожість та збереженість рослин залежно від строків сівби та норм висіву насіння / О.С. Гораш, А.В. Куфель // Агробіологія. Зб. наук. праць. – 2016. – Вип. 2. – С. 23-26.
2. Коваленко О.А. Формування продуктивності базилюку залежно від прийомів вирощування / О.А. Коваленко, О. В. Князюк та ін. // Матеріали за XIV Міжнародна научна практична конференція «Настоящи изследвания и развитие – 2018». – 2018. – Vol. – С. 25-27.
3. Князюк О.В. Особливості росту, розвитку та продуктивність коріандру посівного залежно від строків сівби / О.В. Князюк, Р.А. Крешун // Агробіологія. Зб. наук. праць. – 2016. – Вип. 2. – С. 104-107.
4. Липовий В.Г. Продуктивність сумісних посівів кукурудзи з бобовими культурами на силос залежно від елементів технології вирощування та регуляторів росту / В.Г. Липовий, О.В. Князюк, О.А. Шевчук // Сільське господарство та лісівництво. – 2018. – №10. – С. 74-83.
5. Князюк О.В. Продуктивність сумісних посівів кукурудзи з сорго цукровим на силос залежно від елементів технології вирощування / О.А. Князюк, О.А. Шевчук, В.Г. Липовий // Сільське господарство та лісівництво. – 2018. – №11. – С. 106-113.